

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سازمان امور مالیاتی کشور

آشنائی با مبانی ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیات‌های مستقیم و دستورالعمل اجرایی آن

معاونت مالیات‌های مستقیم

دفتر خدمات مودیان

زمستان ۱۳۹۲

فهرست مطالب

	عنوان	صفحه
۶	مقدمه	
۷	هدف	
۷	دامنه کاربرد	
۷	مراجع	
۷	تعاریف	
۸	فصل اول : قانون	
۸	ماده ۱۶۹ قانون مالیات‌های مستقیم	
۸	ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیات‌های مستقیم	
۹	فصل دوم : دستورالعمل اجرایی موضوع ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیات‌های مستقیم	
۹	اشخاص مکلف به ثبت نام و اخذ کارت اقتصادی	
۹	نحوه ثبت نام و درخواست کارت اقتصادی	
۱۰	تکالیف دارندگان کارت اقتصادی	
۱۱	تکالیف اشخاص ثالث	
۱۲	نحوه ارائه فهرست معاملات اشخاص حقیقی و حقوقی به اداره امور مالیاتی	
۱۳	تخلفات و جرائم موضوع ماده ۱۶۹ مکرر و تبصره‌های ذیل آن	
۱۵	نحوه رسیدگی و مطالبه جرائم توسط ادارات امور مالیاتی	
۱۶	موارد ابطال کارت اقتصادی	
۱۷	فصل سوم : مشمولین اجرای دستورالعمل ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیات‌های مستقیم	
۱۷	اشخاص حقوقی	
۱۷	اشخاص حقیقی	
۱۷	صاحبان مشاغل موضوع بند (الف) ماده ۹۵ قانون مالیات‌های مستقیم	
۱۸	صاحبان مشاغل موضوع بند (ب) ماده ۹۵ قانون مالیات‌های مستقیم	
۱۹	اشخاص ثالث	

۲۱	فصل چهارم : پرسش و پاسخ
۲۱	برخی از سؤالات مالیاتی مطرح شده در خصوص ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیات‌های مستقیم
۲۹	پیوستها و ضمائم
۲۹	پیوست ها :
۲۹	فرم های مربوطه
۳۴	ضمائم :
۳۴	- مشمولین استفاده از سامانه صندوق فروش (pos مکانیزه فروشگاهی)
۳۶	- بخشنامه تمدید مهلت ارسال اطلاعات معاملات فصلی

آشنائی با مبانی ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیاتهای مستقیم و
دستورالعمل اجرایی آن
G2340-01

ویرایش: صفر

صفحه ۳۶ از ۳۶

مقدمه

به منظور شفاف سازی اطلاعات اقتصادی و توسعه عدالت مالیاتی، دستورالعمل اجرایی موضوع ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیات های مستقیم، توسط سازمان امور مالیاتی کشور تدوین و اجرای آن از تاریخ ۱۳۹۱/۱/۱ آغاز گردیده است. به موجب این دستورالعمل، کلیه اشخاص حقوقی و صاحبان مشاغل موضوع بندهای (الف) و (ب) ماده ۹۵ قانون مالیات های مستقیم، از ابتدای سال ۱۳۹۱ مکلف به صدور صورتحساب فروش کالا یا خدمات، طبق نمونه های اعلامی سازمان امور مالیاتی کشور می باشند. اینگونه مؤدیان می بایست در صورتحساب های صادره، شماره اقتصادی طرفین معامله را درج و فهرست معاملات سه ماهه (فصلی) خود را تا یک ماه پس از پایان هر فصل به اداره امور مالیاتی ذیربط، ارائه نمایند. [□] کلیه اشخاص حقوقی و صاحبان مشاغل موضوع ماده ۹۵ قانون مالیات های مستقیم، مکلفند با مراجعه به سامانه ثبت نام مؤدیان و تخصیص شماره اقتصادی به نشانی www.tax.gov.ir نسبت به ثبت نام و درخواست شماره اقتصادی، اقدام نمایند .

سازمان امور مالیاتی کشور

□- بدیهی است تا زمان صدور شماره و کارت اقتصادی، برای اشخاص حقوقی از شناسه ملی و برای اشخاص حقیقی از شماره ملی، استفاده خواهد شد.

آشنائی با مبانی ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیاتهای مستقیم و

دستورالعمل اجرایی آن

G2340-01

ویرایش: صفر

صفحه ۷ از ۳۶

هدف:

تسهیل اجرای ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیاتهای مستقیم از تاریخ ۱۳۹۱/۱/۱.

دامنه کاربرد:

کلیه اشخاص حقیقی موضوع بندهای (الف) و (ب) ماده ۹۵ قانون مالیاتهای مستقیم که به انجام معاملات و هر نوع فعالیت اقتصادی مبادرت می‌نمایند و کلیه اشخاص حقوقی که در دامنه شمول قانون مالیاتهای مستقیم و قانون مالیات بر ارزش افزوده قرار می‌گیرند.

مراجع:

- قانون مالیاتهای مستقیم
- دستورالعمل ماده ۱۶۹ مکرر
- آئین‌نامه اصلاحی مربوط به روش‌های نگهداری دفاتر و اسناد و مدارک و نحوه ثبت وقایع مالی و چگونگی تنظیم صورت‌های مالی موضوع تبصره ۲ ماده ۹۵ قانون مالیاتهای مستقیم (آیین‌نامه تحریر دفاتر)
- قانون مالیات بر ارزش افزوده
- قانون مبارزه با پولشویی
- قانون ارتقاء سلامت نظام اداری
- سایر قوانین مربوط

تعاریف:

- ♦ **کارت اقتصادی:** کارتی است حداقل شامل نام و شماره اقتصادی که در اجرای مفاد ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیاتهای مستقیم از طرف سازمان امور مالیاتی کشور صادر و حسب مورد در اختیار اشخاص حقیقی و حقوقی قرار داده می‌شود.
- ♦ **شماره اقتصادی:** شماره منحصر به فردی است که توسط سازمان امور مالیاتی کشور، حسب مورد به اشخاص حقیقی و حقوقی اختصاص داده می‌شود.
- ♦ **صورت حساب:** منظور صورتحساب نمونه اعلام شده در اجرای ماده ۱۶۹ قانون مالیاتهای مستقیم و ماده ۱۹ قانون مالیات بر ارزش افزوده می‌باشد.
- ♦ **اشخاص حقیقی:** منظور از اشخاص حقیقی، کلیه اشخاص حقیقی موضوع قانون مالیاتهای مستقیم و قانون مالیات بر ارزش افزوده می‌باشند که حسب مورد به انجام هر نوع معامله و فعالیت اقتصادی مبادرت می‌نمایند.
- ♦ **اشخاص حقوقی:** منظور از اشخاص حقوقی، کلیه اشخاص حقوقی موضوع قانون مالیاتهای مستقیم و قانون مالیات بر ارزش افزوده می‌باشد.
- ♦ **مصرف‌کننده نهایی:** منظور از مصرف‌کننده نهایی، شخص حقیقی است که کالا یا خدمات را متناسب با نیاز خود برای مصارف شخصی خریداری نموده و از آن برای عرضه کالا و خدمات به دیگران استفاده نمی‌نماید.

آشنائی با مبانی ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیاتهای مستقیم و
دستورالعمل اجرایی آن
G2340-01

ویرایش: صفر

صفحه ۸ از ۳۶

فصل اول : قانون

ماده ۱۶۹ قانون مالیاتهای مستقیم

سازمان امور مالیاتی کشور می تواند در صورتی که به منظور تسهیل در تشخیص درآمد مؤدیان مالیاتی کاربرد وسایل و روش ها و صورت حسابها و فرمهایی را جهت نگاهداری حساب برای هر گروه از آنان ضروری تشخیص دهد مراتب را تا آخر دی ماه هر سال در یکی از روزنامه های کثیرالانتشار آگهی کند و مؤدیان از اول فروردین سال بعد مکلف به رعایت آنها می باشند . عدم رعایت موارد مذکور در مورد مؤدیانی که مکلف به نگاهداری دفاتر قانونی هستند موجب بی اعتباری دفاتر مربوط خواهد بود و در مورد سایر مؤدیان موجب تعلق جریمه ای معادل بیست درصد مالیات منبع مربوط می باشد.

ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیاتهای مستقیم

به سازمان امور مالیاتی کشور اجازه داده می شود برای اشخاص حقیقی و حقوقی کارت اقتصادی شامل شماره اقتصادی صادر کند. اشخاص حقیقی و حقوقی که حسب اعلام سازمان امور مالیاتی کشور موظف به اخذ کارت اقتصادی می شوند مکلف اند بر اساس دستورالعمل مربوطه، برای انجام دادن معاملات خود صورت حساب صادر و شماره اقتصادی مربوط را در صورت حسابها و فرمها و اوراق مربوط درج نموده و فهرست معاملات خود را به سازمان امور مالیاتی کشور تسلیم کنند.

آشنائی با مبانی ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیاتهای مستقیم و

دستورالعمل اجرایی آن

G2340-01

ویرایش: صفر

صفحه ۹ از ۳۶

فصل دوم : دستورالعمل اجرایی موضوع ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیاتهای مستقیم

۱- اشخاص مکلف به ثبت نام و اخذ کارت اقتصادی:

- ۱-۱- کلیه اشخاص حقوقی و حقیقی مشمول قانون مالیاتهای مستقیم و قانون مالیات بر ارزش افزوده.
- ۱-۲- در مورد اشخاص حقیقی که از لحاظ مالیاتی واحدهای شغلی متعدد و مستقلی دارند، طبق مقررات مکلفند برای هر محل شغلی، شماره اقتصادی دریافت نمایند.
- ۱-۳- در اجرای ماده ۱۰۷ قانون برنامه پنج ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران برای شرکای شرکت مدنی موضوع تبصره ۳ ماده ۱۰۰ و یا مشارکت‌های موضوع تبصره ماده ۱۰۱ قانون مالیاتهای مستقیم یک شماره اقتصادی صادر می‌شود.

۲- نحوه ثبت نام و درخواست کارت اقتصادی:

- ۲-۱- اشخاص حقیقی و حقوقی مکلفند به ترتیبی که سازمان امور مالیاتی کشور اعلام می‌نماید به سامانه ثبت نام مؤدیان و تخصیص شماره اقتصادی به‌نشانی www.tax.gov.ir مراجعه و نسبت به ثبت نام و درخواست شماره اقتصادی اقدام نمایند.
- ۲-۲- اشخاص حقیقی و حقوقی که به موجب این دستورالعمل ملزم به اخذ کارت اقتصادی گردیده‌اند مکلفند هر گونه تغییرات از جمله انحلال، تغییر نام، تغییر شغل، تغییر نشانی و یا سایر موارد را حسب مورد حداکثر ظرف مدت یک ماه از تاریخ تغییرات مذکور، از طریق درگاه موصوف به سازمان امور مالیاتی مربوط اعلام نمایند. در غیر اینصورت هر گونه مسئولیت ناشی از آن به عهده دارنده کارت می‌باشد.
- ۲-۳- اشخاص حقیقی و حقوقی تا پایان زمان مهلت تعیین شده توسط سازمان امور مالیاتی کشور برای دریافت و بکارگیری شماره اقتصادی بایستی حسب مورد از شماره ملی یا شناسه ملی به‌عنوان شماره اقتصادی استفاده نمایند.

آشنائی با مبانی ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیاتهای مستقیم و

دستورالعمل اجرایی آن

G2340-01

ویرایش: صفر

صفحه ۱۰ از ۳۶

۳- تکالیف دارندگان کارت اقتصادی:

۳-۱- اشخاص حقوقی و حقیقی موضوع بندهای (الف) و (ب) ماده ۹۵ قانون مالیاتهای مستقیم مکلفند از تاریخ ۱۳۹۱/۱/۱ برای عرضه و فروش کالا و خدمات از صورتحساب فروش کالا به شرح فرم نمونه موضوع ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیاتهای مستقیم (پیوست شماره ۱) استفاده نمایند و در صورت حسابهای صادره، شماره اقتصادی خود را چاپ و شماره اقتصادی خریدار را درج نمایند.

درج شماره اقتصادی فروشنده با استفاده از سیستمهای نرم‌افزاری یا صندوقهای فروش در صورتحساب فروش صادره به منزله چاپ تلقی می‌شود.

تبصره ۵- اشخاص حقیقی و حقوقی، مکلفند مادامی که برای آنها شماره اقتصادی صادر نشده، از شماره ملی برای اشخاص حقیقی و شناسه ملی برای اشخاص حقوقی به جای شماره اقتصادی استفاده نمایند.

۳-۲- اشخاص حقیقی و حقوقی، مکلفند هنگام خرید کالا و یا خدمات، شماره اقتصادی خود را جهت درج در صورتحساب به فروشنده ارائه و در مواردی که خریدار از ارائه شماره اقتصادی خودداری کند چنانچه فروشنده، مشخصات خریدار و موضوع مورد معامله را ظرف مهلت یک ماه از زمان انجام معامله به شرح فرم نمونه (پیوست شماره ۲) به اداره امور مالیاتی اعلام نماید، مشمول جریمه تخلف از این بابت نخواهد بود، در غیر این صورت طرفین معامله متضامناً مسئول خواهند بود.

۳-۳- درج شماره اقتصادی در قراردادها، اسناد و مدارک فروش، هنگام فروش کالا یا خدمات و صدور صورتحساب از سوی فروشنده صورت خواهد گرفت و در صورت عدم درج شماره اقتصادی خریدار، در اجرای ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیاتهای مستقیم و تبصره ۲ آن، متضامناً مشمول خواهند بود.

آشنائی با مبانی ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیاتهای مستقیم و

دستورالعمل اجرایی آن

G2340-01

ویرایش: صفر

صفحه ۱۱ از ۳۶

۴-۳- کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی اعم از وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی، بانک‌ها، شهرداری‌ها، مؤسسات وابسته به دولت و شهرداری‌ها و سایر اشخاص حقیقی و حقوقی اعم از انتفاعی و غیر انتفاعی مکلفند در کلیه قراردادهای، اوراق و فرم‌های مورد استفاده جهت انجام معاملات خود و اعطای تسهیلات بانکی اعم از ارزی و ریالی و بیمه نامه و غیره نسبت به درج شماره اقتصادی طرفین معامله اقدام نمایند. درج شماره اقتصادی اشخاص حقیقی یا حقوقی خارجی که در ایران اقامت و فعالیت اقتصادی ندارند، بر روی صورتحساب صادره الزامی نمی‌باشد. لیکن ارسال اطلاعات واردات می‌بايست با درج شماره اختصاصی اشخاص خارجی انجام پذیرد.

۴- تکالیف اشخاص ثالث:

- ۴-۱- گمرک ایران مکلف به درج شماره اقتصادی کلیه واردکنندگان، صادرکنندگان، حق‌العملکاران در اظهارنامه‌های گمرکی می‌باشد.
- ۴-۲- کلیه دستگاه‌های اجرائی مکلفند فهرست معاملات و صورت‌پرداخت قراردادهای خود را طبق فرم نمونه (پیوست‌های شماره ۳ الی ۵) تا یک ماه پس از پایان هر فصل و همچنین حسب مورد فرم نمونه (پیوست شماره ۲) را تا یک ماه از تاریخ انجام معامله، به‌صورت الکترونیکی از طریق پورتال سازمان ارسال و یا در قالب فایل تولید شده از نرم‌افزار مربوطه به اداره امور مالیاتی ذیربط تحویل نمایند. "مسئول حسن اجرای این بند بالاترین مقام دستگاه و نیز با توجه به ماده ۱۴ قانون ارتقاء سلامت اداری، ذیحساب مربوطه خواهد بود."
- ۴-۳- بانک‌ها و سایر مؤسسات اعتباری مکلفند ضمن اعلام مبلغ تسهیلات یا تعهدات در زمان درخواست صدور گواهی موضوع تبصره ۱ ماده ۱۸۶ قانون مالیات‌های مستقیم شماره اقتصادی اشخاص حقیقی و حقوقی موضوع دستورالعمل مربوطه را در قراردادهای اعطای تسهیلات، ایجاد تعهدات یا هر نوع معاملات بانکی اعم از ارزی یا ریالی درج نمایند.
- ۴-۴- وزارت بازرگانی مکلف است در فرم‌های مربوطه به ثبت سفارش اشخاص حقیقی و حقوقی، شماره اقتصادی آن‌ها را درج نمایند.

آشنائی با مبانی ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیاتهای مستقیم و

دستورالعمل اجرایی آن

G2340-01

ویرایش: صفر

صفحه ۱۲ از ۳۶

۵- نحوه ارائه فهرست معاملات اشخاص حقیقی و حقوقی به اداره امور مالیاتی:

۵-۱- کلیه اشخاص حقوقی و حقیقی موضوع بندهای (الف) و (ب) ماده ۹۵ قانون مالیاتهای مستقیم مکلفند از تاریخ ۱۳۹۱/۱/۱ فهرست معاملات خود را به صورت فصلی (بر اساس سال شمسی) تا یک ماه پس از پایان هر فصل به صورت الکترونیکی از طریق پورتال سازمان یا در محیط رایانه‌ای طبق فرم نمونه (پیوست‌های شماره ۳ و ۴ و ۵) به اداره امور مالیاتی ذریبط ارائه نمایند.[□]

تبصره ۵- چنانچه انتهای سال مالی اشخاص حقوقی در خلال یکی از فصل‌های سال شمسی باشد، برای فصل شمسی مذکور دو فهرست معامله تنظیم و ارسال می‌نمایند، به گونه‌ای که از ابتدای فصل شمسی تا پایان سال مالی خود یک فهرست و همچنین از ابتدای سال مالی تا پایان فصل شمسی مذکور نیز یک فهرست جداگانه تسلیم می‌نمایند.

۲- ۵- فروشندگان مکلفند کارت اقتصادی طرف معامله را رویت نموده یا از طریق پورتال

سازمان امور مالیاتی کشور نسبت به سنجش اعتبار شماره اقتصادی ارائه شده اقدام نمایند.

۳- ۵- کلیه اشخاص حقوقی و صاحبان مشاغل موضوع بندهای (الف) و (ب) ماده ۹۵ قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷، مکلف به نگهداری صورتحساب‌های مربوط به خریدهای خود در سال عملکرد و سال بعد از آن می‌باشند و در صورت درخواست مأموران مالیاتی باید به آنان ارائه دهند.

۴- ۵- برای خریدهای تا میزان ۱۰ درصد مبلغ حد نصاب معاملات کوچک موضوع تبصره یک ماده ۳ قانون برگزاری مناقصات، رعایت مقررات فوق ضرورت ندارد ولی معاملات مذکور را طی یک سطر در فهرست سه‌ماهه خرید (پیوست شماره ۴) به صورت تجمیعی به شرح "معاملات کمتر از ۱۰٪ مبلغ حد نصاب" درج نمایند. در صورتیکه معاملات اعلام شده به شرح فوق از ۱۰٪ مبلغ خرید سالیانه مؤدی بیشتر باشد، مؤدی مذکور به عنوان مؤدی دارای ریسک محسوب و اینگونه مؤدیان در اولویت رسیدگی مالیاتی قرار خواهند گرفت.

□- پیرو دستورالعمل اجرایی موضوع ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیاتهای مستقیم، سازمان امور مالیاتی کشور طی بخشنامه شماره ۲۰۰/۱۵۳۳۵ مورخ ۱۳۹۲/۸/۲۹ به منظور تکريم مودیان مالیاتی محترم مالیاتی و تسهیل در انجام وظایف قانونی آنان، مهلت تسلیم و ارسال یا تکمیل فهرست اطلاعات معاملات چهار فصل سال ۱۳۹۱ (بهار، تابستان، پاییز و زمستان) و سه فصل اول سال ۱۳۹۲ (بهار، تابستان، پاییز) را تا تاریخ ۱۳۹۲/۱۲/۲۸ تمدید نموده است.

آشنائی با مبانی ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیاتهای مستقیم و

دستورالعمل اجرایی آن

G2340-01

ویرایش: صفر

صفحه ۱۳ از ۳۶

فروشنندگان مشمول در موارد فروش تا میزان ۱۰ درصد مبلغ حد نصاب معاملات کوچک موضوع تبصره یک ماده ۳ قانون برگزاری مناقصات، لزومی به درج شماره اقتصادی خریدار در صورت حساب صادره نداشته و جمع اینگونه معاملات را طی یک سطر در فهرست سه ماهه فروش (پیوست شماره ۳) به صورت تجمیعی به شرح "معاملات کمتر از ۱۰٪ مبلغ حد نصاب" درج نمایند. ۵-۵- با توجه به اطلاعیه مورخ ۱۳۸۷/۶/۲۳ سازمان امور مالیاتی کشور موضوع دستورالعمل صدور صورت حساب فروش کالا و ارائه خدمات، صورت حساب های صادره توسط ماشین های فروش (POS) مورد استفاده در فروشگاه های عرضه کالا به مصرف کنندگان نهایی، می تواند طبق صورت حساب (نمونه شماره ۲) دستورالعمل مذکور صادر شود و جمع این گونه معاملات را طی یک سطر در فهرست سه ماهه فروش (پیوست شماره ۳) به صورت تجمیعی درج نمایند.

بدیهی است چنانچه خرید اشخاص حقوقی و مشمولین بندهای (الف) و (ب) موضوع ماده ۹۵ قانون مالیات های مستقیم از این فروشگاه ها بالاتر از میزان ۱۰ درصد مبلغ حد نصاب معاملات کوچک موضوع تبصره یک ماده ۳ قانون برگزاری مناقصات باشد، بایستی صورت حساب (پیوست شماره ۱) را از فروشنده دریافت نمایند. ۱۰٪ مبلغ حد نصاب معاملات کوچک در سال ۱۳۹۱ به استناد مصوبه شماره ۱۶۳۷۳۵/ت/۴۸۵۶۷-هـ مورخ ۱۳۹۱/۰۸/۲۱ هیأت محترم وزیران، ۶،۷۰۰،۰۰۰ ریال و در سال ۱۳۹۲ به استناد مصوبه شماره ۸۲۸۰۳/ت/۴۹۲۱۸-هـ مورخ ۱۳۹۲/۴/۹ هیأت موصوف، ۸،۸۰۰،۰۰۰ ریال می باشد. تا تعیین حد نصاب هر سال، حد نصاب تعیین شده قبلی ملاک عمل خواهد بود.

۶- تخلفات و جرائم موضوع ماده ۱۶۹ مکرر و تبصره های ذیل آن:

۱-۶- عدم صدور صورت حساب یا عدم درج شماره اقتصادی خود و طرف معامله حسب مورد یا استفاده از شماره اقتصادی خود برای معاملات دیگران یا استفاده از شماره اقتصادی دیگران برای معاملات خود، مشمول جریمه ای معادل ۱۰٪ مبلغ مورد معامله ای که بدون رعایت ضوابط این دستورالعمل انجام شده خواهد بود.

آشنائی با مبانی ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیاتهای مستقیم و

دستورالعمل اجرایی آن

G2340-01

ویرایش: صفر

صفحه ۱۳ از ۳۶

- ۲-۶- عدم ارائه فهرست معاملات، مشمول جریمه ای معادل ۱٪ مبلغ معاملاتی که فهرست آن‌ها ارائه نشده خواهد بود.
- ۳-۶- استفاده کنندگان از شماره اقتصادی دیگران نسبت به مالیات بر درآمد و همچنین جرائم موضوع این ماده با اشخاصی که شماره اقتصادی آنان مورد استفاده قرار گرفته است مسئولیت تضامنی خواهند داشت.
- ۴-۶- در مواردی که خریدار از ارائه شماره اقتصادی خودداری و فروشنده نسبت به اجرای تکلیف موضوع بند (۲-۳) این دستورالعمل اقدام نماید خریدار با توجه به مسئولیت تضامنی مشمول جریمه ای معادل ۱۰٪ مبلغ مورد معامله خواهد بود.
- ۵-۶- عدم ارائه صورتحسابهای مربوط به خریدهای اشخاص حقوقی و صاحبان مشاغل موضوع بندهای (الف) و (ب) ماده ۹۵ قانون مالیاتهای مستقیم در سال عملکرد و سال بعد از آن که مورد درخواست مأموران مالیاتی قرار گیرد مشمول جریمه‌ای معادل ۱۰٪ مبلغ صورتحساب‌های ارائه نشده خواهد بود.
- ۶-۶- در صورت تعدد جرائم در بندهای (۱-۶)، (۳-۶)، (۴-۶) و (۵-۶) برای یک معامله، حداکثر جریمه قابل مطالبه ۱۰٪ مبلغ مورد معامله خواهد بود و جرائم موضوع هر یک از تخلفات مذکور در بند فوق قابل جمع نخواهد بود.
- ۷-۶- هرگونه جعل، تقلب، معاملات غیرواقعی، سوءاستفاده و تبانی اشخاص موضوع این دستورالعمل در ارتباط با صدور صورتحساب و شماره اقتصادی خلاف مقررات بوده و ضمن مسئولیت تضامنی، مطابق با قانون مبارزه با پولشویی، قانون ارتقاء سلامت نظام اداری و سایر قوانین و مقررات مربوط اقدام خواهد گردید.

آشنائی با مبانی ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیاتهای مستقیم و

دستورالعمل اجرایی آن

G2340-01

ویرایش: صفر

صفحه ۱۵ از ۳۶

۷- نحوه رسیدگی و مطالبه جرائم توسط ادارات امور مالیاتی:

۷-۱- ادارات امور مالیاتی مربوط، مکلفند فهرست معاملات و هرگونه اسناد و مدارک مرتبط با شماره اقتصادی را مورد بررسی قرار دهند و نیز بر اساس اختیارات قانونی وفق مفاد مقررات قانونی ضمن اعمال نظارت دوره‌ای و کنترل مستمر بر جریان فعالیت‌های اقتصادی مؤدیان، بررسی‌های لازم را در طول دوره‌های فصلی و سالانه از اشخاص مشمول به عمل آورند.

چنانچه ماموران مالیاتی در بررسی‌های دوره‌ای و یا رسیدگی‌های به عمل آمده با تخلفات مندرج در ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیات‌های مستقیم و دستورالعمل مربوطه مواجه شدند، ضمن تنظیم گزارش تخلفات، جرائم متعلق را با رعایت مهلت مقرر در ماده ۱۵۷ قانون مالیات‌های مستقیم مطالبه نمایند.

۷-۲- مؤدی مکلف است ظرف سی روز از تاریخ ابلاغ برگ مطالبه نسبت به پرداخت آن اقدام کند. در غیر این صورت معترض شناخته شده و موضوع جهت رسیدگی و صدور رأی به هیأت حل اختلاف مالیاتی ارجاع خواهد شد. رأی هیأت مزبور قطعی و لازم‌الاجرا است. **جریمه مذکور غیر قابل بخشش است و از طریق مقررات اجرائی موضوع قانون مالیات‌های مستقیم قابل وصول خواهد بود.**

۷-۳- چنانچه ادارات امور مالیاتی ذیربط موقع رسیدگی، به موارد تخلفی مانند جعل، تقلب، معاملات غیر واقعی و تبانی و سوءاستفاده راجع به صورتحساب و شماره اقتصادی برخورد نمایند، موظفند از طریق اداره کل ذیربط به دادستانی انتظامی مالیاتی گزارش نمایند تا عندالاقضاء متخلفین تحت پیگرد قضائی قرار گیرند. اقدام به تعقیب قضائی، مانع مطالبه و وصول جرائم مالیاتی موضوع ماده ۱۶۹ مکرر (قانون مالیات‌های مستقیم) نخواهد بود.

آشنائی با مبانی ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیاتهای مستقیم و

دستورالعمل اجرایی آن

G2340-01

ویرایش: صفر

صفحه ۱۶ از ۳۶

ردیف	مصادیق عدم رعایت ضوابط ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیاتهای مستقیم	درصد جریمه
۱	عدم صدور صورتحساب فروش	٪۱۰
۲	عدم درج شماره اقتصادی مودی یا طرف معامله بر روی صورتحسابهای فروش	٪۱۰
۳	عدم درج شماره اقتصادی مودی یا طرف معامله بر روی صورتحسابهای مربوط به خرید	٪۱۰
۴	عدم درج شماره اقتصادی بر روی قراردادها، اوراق و فرمها	٪۱۰
۵	استفاده از شماره اقتصادی دیگران برای معاملات مودی	٪۱۰
۶	استفاده از شماره اقتصادی مودی برای معاملات دیگران	٪۱۰
۷	عدم ارائه فهرست معاملات تا یک ماه پس از پایان هر فصل	٪۱
۸	عدم ارائه صورتحسابهای مربوط به خرید حسب درخواست مامور مالیاتی	٪۱۰

۸- موارد ابطال کارت اقتصادی:

در موارد ذیل کارت و شماره اقتصادی باطل می‌گردد:

۸-۱- فوت اشخاص حقیقی

۸-۲- در صورت اعلام اشخاص حقیقی مبنی بر خاتمه فعالیت اقتصادی

۸-۳- انحلال اشخاص حقوقی ثبت شده پس از اتمام عملیات تصفیه و سایر اشخاص حقوقی پس از لغو مجوز ذیربط

۸-۴- صدور حکم مراجع قضایی مبنی بر ابطال کارت اقتصادی

تذکره ۱: دارنده کارت اقتصادی یا قائم مقام قانونی آن در موارد فوق موظفند به نزدیکترین اداره امور مالیاتی مراجعه و نسبت به تحویل و ابطال کارت اقدام نمایند.

تذکره ۲: استفاده از کارت اقتصادی بعد از باطل شدن، در حکم سوء استفاده از شماره اقتصادی بوده و دارنده کارت و استفاده کننده از آن نسبت به مالیات بر درآمد و جرائم متعلقه مسئولیت تضامنی خواهند داشت.

تذکره ۳: صدور کارت المثنی دارای محدودیت‌های قانونی بوده و سوءاستفاده احتمالی از کارت مزبور رافع مسئولیت صاحب کارت نخواهد بود مگر آنکه خلاف آن از سوی مراجع قضائی اعلام گردد.

آشنائی با مبانی ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیاتهای مستقیم و
دستورالعمل اجرایی آن
G2340-01

ویرایش: صفر

صفحه ۱۷ از ۳۶

فصل سوم: مشمولین اجرای دستورالعمل ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیاتهای مستقیم

۱- اشخاص حقوقی:

شرکت‌های تجاری و غیر تجاری و مؤسسات و سازمان‌های عمومی، دولتی و شهرداری‌ها و مؤسسات وابسته به آن‌ها

۲- اشخاص حقیقی:

صاحبان مشاغل موضوع بند (الف) ماده ۹۵ قانون مالیات‌های مستقیم:

- ۱-۲- صاحبان اینگونه مشاغل که به موجب قانون، مکلف به ثبت فعالیت‌های شغلی خود در دفاتر روزنامه و کل موضوع قانون تجارت هستند، باید دفاتر و اسناد و مدارک مربوط را با رعایت اصول و موازین و استانداردهای پذیرفته شده حسابداری نگاهداری کنند، عبارتند از:
 - ۱- دارندگان کارت بازرگانی و کلیه واردکنندگان و صادرکنندگان.
 - ۲- صاحبان کارخانه‌ها و واحدهای تولیدی که برای آن‌ها جواز تأسیس و پروانه بهره‌برداری از وزارتخانه ذیربط صادر شده یا می‌شود.
 - ۳- بهره‌برداران معادن.
 - ۴- صاحبان مؤسسات حسابرسی، حسابداری و دفترداری، خدمات مالی و ارائه دهندگان خدمات مدیریتی، مشاوره‌ای، انفورماتیک، رایانه‌ای اعم از سخت‌افزاری و نرم‌افزاری و طراحی سیستم و حسابداران رسمی.
 - ۵- صاحبان مراکز آموزشی و پرورشی، آموزشگاه‌های آزاد، مدارس غیر انتفاعی، دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی.
 - ۶- صاحبان بیمارستان‌ها، زایشگاه‌ها، آسایشگاه‌ها، درمانگاه‌ها و خانه‌های سالمندان.
 - ۷- صاحبان هتل‌ها و هتل‌های سه ستاره و بالاتر.
 - ۸- بنکداران، عمده‌فروش‌ها، فروشگاه‌های بزرگ، واسطه‌های مالی، نمایندگان توزیع کالاهای داخلی و وارداتی و صاحبان انبارها.
 - ۹- نمایندگان مؤسسه‌های تجاری و صنعتی، اعم از داخلی و خارجی.
 - ۱۰- صاحبان مؤسسات حمل و نقل موتوری، زمینی، دریایی و هوایی اعم از مسافری یا باربری.
 - ۱۱- صاحبان مؤسسات مهندسی و مهندسی مشاور.
 - ۱۲- صاحبان مؤسسات تبلیغاتی و بازاریابی.

آشنائی با مبانی ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیاتهای مستقیم و
دستورالعمل اجرایی آن
G2340-01

ویرایش: صفر

صفحه ۱۸ از ۳۶

صاحبان مشاغل موضوع بند (ب) ماده ۹۵ قانون مالیاتهای مستقیم:

- ۲-۲- صاحبان اینگونه مشاغل که به موجب قانون، مکلف به ثبت فعالیت‌های شغلی خود در دفاتر درآمد و هزینه می‌باشند و عبارتند از:
 - ۱- صاحبان کارگاه‌های صنعتی.
 - ۲- صاحبان مشاغل ساختمانی، تأسیسات فنی و صنعتی، نقشه‌کشی، نقشه‌برداری، محاسبات فنی و نظارت.
 - ۳- چاپخانه داران، لیتوگراف‌ها، صحاف‌ها، ارائه دهندگان خدمات چاپ و گرافیک‌ها.
 - ۴- صاحبان مراکز ارتباطات رایانه‌ای.
 - ۵- وکلا، کارشناسان، مترجمان رسمی دادگستری، مشاوران حقوقی و اعضای سازمان‌های نظام مهندسی.
 - ۶- محققان، پژوهشگران و کارشناسان آزاد که به تهیه و ارائه طرح‌های تحقیقاتی اشتغال دارند.
 - ۷- دلالان، حق‌العمل‌کاران و کارگزاران.
 - ۸- صاحبان مراکز فرهنگی - هنری، فرهنگسراها، کانون‌های حرفه‌ای و انجمن‌های صنفی و تخصصی.
 - ۹- صاحبان سینماها، تماشاخانه‌ها و مکان‌های تفریحی و ورزشی.
 - ۱۰- صاحبان مشاغل فیلم‌برداری، دوبلاژ، مونتاز و سایر خدمات سینمایی.
 - ۱۱- پزشکان و دندانپزشکان که دارای مطب هستند و دامپزشکان که به حرفه دامپزشکی اشتغال دارند.
 - ۱۲- صاحبان آزمایشگاه‌ها، رادیولوژی‌ها، فیزیوتراپی‌ها، سونوگرافی‌ها، الکتروانسفالوگرافی‌ها، سی‌تی‌اسکن‌ها، سالن‌های زیبایی و دیگر ارائه‌دهندگان خدمات بهداشتی و طبی و غیرطبی، صاحبان داروخانه‌ها اعم از انسانی و دامی، لابراتورهای دندانسازی، مراکز ترک اعتیاد، موسسات ترمیم و کاشت مو، سازندگان اعضای مصنوعی، مراکز بینائی سنجی و شنوایی سنجی، مشاوره ژنتیک، مشاوره روانسنجی و روانشناسی، دفاتر خدمات پرستاری، مامائی و مراکز خدمات آمبولانس.
 - ۱۳- صاحبان میهمان‌سراها، میهمان‌پذیرها و مسافرخانه‌ها.
 - ۱۴- صاحبان تالارهای پذیرایی، رستوران‌ها، تهیه‌کنندگان غذاهای آماده، ارائه‌دهندگان خدمات پذیرایی و کرایه‌دهندگان ظروف.
 - ۱۵- صاحبان دفاتر اسناد رسمی.

آشنائی با مبانی ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیاتهای مستقیم و

دستورالعمل اجرایی آن

G2340-01

ویرایش: صفر

صفحه ۱۹ از ۳۶

- ۱۶- صاحبان تعمیرگاه‌های مجاز و اتوسرویس‌ها.
- ۱۷- صاحبان نمایشگاه‌ها و فروشگاه‌های اتومبیل و بنگاه‌های معاملات املاک و آژانس‌های کرایه اتومبیل.
- ۱۸- سازندگان و فروشندگان طلا و جواهر.
- ۱۹- عاملان فروش و فروشندگان آهن آلات، فروشندگان مصالح ساختمانی دارای عاملیت فروش یا توزیع (سیمان، گچ، و سایر مصالح ساختمانی).
- ۲۰- صاحبان دفاتر خدمات ارتباطی (دفتر خدمات مشترکین تلفن همراه و آژانس‌های پستی)، صاحبان دفاتر خدمات دولت الکترونیک (پلیس+۱۰) و دفاتر خدمات الکترونیک شهر.
- ۲۱- صاحبان جایگاه‌های اختصاصی فرآورده‌های نفتی و گاز (پمپ‌های بنزین و گازوئیل و گاز).
- ۲۲- صاحبان مهدهای کودک و پیش دبستانی.
- ۲۳- ناشران و صاحبان موسسات انتشاراتی.
- ۲۴- صاحبان دفاتر خدمات پیک موتوری.
- ۲۵- صاحبان دفاتر خدمات مسافرتی و جهانگردی.
- ۲۶- شیرینی‌فروشان و قنادی‌های دارای کارگاه.
- ۲۷- صاحبان کارگاه‌های تولیدی نان‌های حجیم، فانتزی و صنعتی.

۳- اشخاص ثالث:

به موجب مقررات موضوع ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیات‌های مستقیم و دستورالعمل اجرایی آن، کلیه اشخاص حقوقی اعم از وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و مؤسسات دولتی و دستگاه‌هایی که بودجه آن‌ها به وسیله دولت تأمین می‌شود موظفند از تاریخ ۹۱/۳/۱۸ با مراجعه به سامانه www.tax.gov.ir نسبت به ثبت نام و درخواست شماره اقتصادی اقدام نمایند. از آن جا که اخذ شماره اقتصادی در وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها، مؤسسات تابعه آن‌ها و نیز سایر دستگاه‌های اداری نظیر استانداری‌ها، شهرداری‌ها و مؤسسات وابسته به آن‌ها، منوط به داشتن "شناسه ملی" و ورود به سامانه ثبت نام اشخاص حقوقی با استفاده از شناسه ملی می‌باشد، لذا برای عدم تسری تخلفات و جرائم قانونی موضوع ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیات‌های مستقیم، باید با هماهنگی ذی‌حسابی دستگاه نسبت به اجرای ترتیبات قانونی و ضوابط اجرایی پیش‌بینی شده اقدام گردد.

آشنائی با مبانی ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیاتهای مستقیم و

دستورالعمل اجرایی آن

G2340-01

ویرایش: صفر

صفحه ۲۰ از ۳۶

بدیهی است در کلیه قراردادها، اوراق و فرم‌های مورد استفاده جهت انجام معاملات، قراردادهای اعطای تسهیلات، بیمه‌نامه‌ها و ... دستگاه‌ها موظفند شماره اقتصادی خود و طرف معامله را درج نمایند و ذیحسابی‌ها و مدیران کل امور مالی باید فهرست معاملات و قراردادهای خدماتی و پیمانکاری خود را طبق فرم‌های نمونه تا یک ماه پس از پایان هر فصل به اداره امور مالیاتی ذیربط، ارائه نمایند.

از آنجا که اشخاص حقوقی تا زمان صدور شماره و کارت اقتصادی، مکلفند از شناسه ملی به‌عنوان شماره اقتصادی استفاده نمایند و با توجه به این که دریافت شناسه ملی پیش‌نیاز دریافت شماره اقتصادی است، اشخاص موصوف می‌توانند با هماهنگی معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور، ابتدا با مراجعه به صفحه اختصاصی وزارت کشور در سامانه www.ilenc.ir شناسه ملی، دریافت و سپس با مراجعه به سامانه ثبت نام مودیان سازمان امور مالیاتی کشور به نشانی www.tax.gov.ir، نسبت به ثبت نام و درخواست شماره اقتصادی اقدام نمایند.

بدیهی است هر دستگاه دارای ذیحسابی مستقل، باید نسبت به دریافت شماره شناسه ملی و سپس شماره اقتصادی جداگانه، اقدام نماید.

توجه:

فارغ از معافیت مالیاتی اشخاص حقیقی و حقوقی فعال در مناطق آزاد که منوط به تسلیم اظهارنامه مالیاتی در موعد مقرر است، اشخاص حقوقی و همچنین اشخاص حقیقی موضوع بندهای (الف) و (ب) ماده ۹۶ قانون مالیات‌های مستقیم فعال در مناطق آزاد، مکلف به اجرای ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیات‌های مستقیم می‌باشند.

آشنائی با مبانی ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیاتهای مستقیم و

دستورالعمل اجرایی آن

G2340-01

ویرایش: صفر

صفحه ۲۱ از ۳۶

فصل چهارم: پرسش و پاسخ

"برخی از سؤالات مالیاتی مطرح در خصوص ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیاتهای مستقیم"

۱) مشمولین دستورالعمل ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیاتهای مستقیم چه کسانی هستند؟

پاسخ - کلیه اشخاص حقوقی و حقیقی موضوع بند (الف) و (ب) ماده ۹۵ قانون مالیاتهای مستقیم

۲) دفاتر اسناد رسمی برای اجرای ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیاتهای مستقیم مکلف به ارسال چه اطلاعاتی هستند؟

پاسخ - دفاتر اسناد رسمی که مشمول بند (ب) ماده ۹۵ قانون مالیاتهای مستقیم می‌باشند، باید مبالغ دریافتی بابت ثبت قراردادها، معاملات، اسناد و... را که تحت هر عنوان از جمله "کارمزد و حق التحریر" از مشتریان برای انجام امور مربوطه دریافت می‌نمایند در فهرست فروش و کلیه هزینه‌ها بابت خریدهای انجام پذیرفته را در فهرست خرید ثبت و ارسال نمایند. لازم به توضیح است ارسال مبالغ قرارداد بین متعاملین، متصالحین و... به هیچ عنوان ضروری نیست و ارتباطی با تکالیف دفاتر اسناد رسمی ندارد.

۳) در صورتی که اطلاعات ارسالی دارای ایراد و اشتباه باشد، اصلاح اطلاعات چگونه انجام می‌پذیرد؟

پاسخ - اشخاصی که از طریق Offline، Online و یا لوح فشرده (CD) اطلاعات معاملات فصلی را ارسال می‌نمایند برای اصلاح اطلاعات می‌باید شرح اصلاحات را با ذکر جزئیات به انضمام رسید نهائی ارسال اطلاعات را طی یک نامه به اداره کل امور مالیاتی مربوطه اعلام نمایند. ادارات کل امور مالیاتی، دسترسی لازم جهت اصلاح اطلاعات مذکور را دارند.

۴) چنانچه کالایی مشمول ارزش افزوده نباشد و یا مبلغی به‌عنوان ارزش افزوده دریافت یا پرداخت نشده باشد در قسمت مالیات و عوارض ارزش افزوده آیا باید رقم وارد نمود؟

پاسخ - در صورتی که مشمول مالیات بر ارزش افزوده نباشد و یا مبلغی بابت آن پرداخت یا دریافت نشده باشد، در اینگونه موارد در قسمت مالیات و عوارض، صفر درج شود.

آشنائی با مبانی ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیاتهای مستقیم و

دستورالعمل اجرایی آن

G2340-01

ویرایش: صفر

صفحه ۲۲ از ۳۶

۵) در خصوص اشخاصی که فاقد شماره اقتصادی می باشند چگونه باید عمل نمود ؟

پاسخ- اشخاص حقیقی و حقوقی موضوع دستورالعمل یاد شده مکلفند تا زمانی که برای آن ها شماره اقتصادی صادر نشده است، از شماره ملی برای اشخاص حقیقی و از شناسه ملی برای اشخاص حقوقی به جای شماره اقتصادی استفاده نمایند. لذا در صورتی که اشخاص مزبور تا صدور شماره اقتصادی از شناسه ملی یا کد ملی در معاملات حسب مورد استفاده نمایند، مشمول عدم پذیرش هزینه ها و جریمه ۱۰ درصد موضوع ماده ۱۶۹ مکرر قانون نخواهند شد.

کلیه اشخاص حقوقی در صورتی که تاکنون شناسه ملی خود را دریافت ننموده باشند می توانند از شماره اقتصادی قدیم (که با عدد ۴۱۱ شروع می شود) استفاده نمایند.

۶) آیا در صورت اجرای ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیاتهای مستقیم، اجرای ماده ۱۰۴ قانون مالیاتهای مستقیم الزامی است ؟

پاسخ - انجام تکلیف در خصوص اجرای دستورالعمل ماده ۱۶۹ قانون مالیاتهای مستقیم مانع اجرای تکالیف مقرر در ماده ۱۰۴ قانون مالیاتهای مستقیم (و یا بالعکس) نبوده و ارسال اطلاعات مذکور الزامی می باشد و در غیر این صورت مشمول جرائم متعلقه خواهند شد.

۷) در قسمت خرید آیا فرم امتناع از خرید داریم ؟

پاسخ - خیر، فرم امتناع (پیوست شماره ۲) فقط مخصوص فروش کالا یا خدمات به خریداران می باشد که از ارائه شماره اقتصادی خود به فروشنده خودداری نموده اند و توسط فروشنده تکمیل و ارسال می گردد.

۸) آیا وزارتخانه ها، نهادها، سازمان ها و شرکت های دولتی دارای شناسه ملی می باشند؟

پاسخ - بلی. به کلیه وزارتخانه ها، نهادها، سازمان ها و شرکت های دولتی، شناسه ملی تخصیص داده شده و سازمان های مذکور می توانند به سایت معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور به نشانی WWW.MDHC.ir معاونت نوسازی و تحول اداری بخش اطلاعیه هیأت ماده ۱۶ مراجعه و از طریق رابطین خود نسبت به پیگیری دریافت شناسه ملی خود اقدام و با رابطین خود که اسامی آنها اعلام گردیده تماس برقرار نمایند.

آشنائی با مبانی ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیاتهای مستقیم و

دستورالعمل اجرایی آن

G2340-01

ویرایش: صفر

صفحه ۲۳ از ۳۶

۹) آیا باید حقوق و دستمزد پرداختی به پرسنل بصورت فصلی ارسال گردد؟

پاسخ- در صورتیکه مبالغ پرداختی برای کارکنان و پرسنلی باشد که در فهرست حقوق بگیران قرار دارند در اجرای ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیاتهای مستقیم الزامی به ارائه مبالغ پرداختی به ایشان نیست و موارد مذکور در زمره مالیات بر حقوق می باشد.

۱۰) تکلیف خرید از فروشندگان که شماره اقتصادی ارائه نمی دهند چیست؟

پاسخ- درخصوص خرید به یکی از دو وضعیت ذیل می توان اقدام نمود:

الف) در صورتیکه مبلغ هر صورتحساب (فاکتور)، کمتر از ۸,۸۰۰,۰۰۰ ریال باشد (۱۰٪ حد نصاب معاملات کوچک)، لزومی به درج شماره اقتصادی فروشنده بر روی صورتحسابهای مذکور نمی باشد و می توان خریدهای مذکور را به صورت تجمیعی و در قسمت "معاملات کمتر از ۱۰٪ مبلغ حدنصاب" در سامانه معاملات فصلی وارد نمود. عدم درج شماره اقتصادی فروشنده بر روی صورتحسابهای مذکور در شمول جرائم متعلقه نخواهد بود.

ب) در صورتیکه مبلغ صورتحساب هر خرید بالاتر از ۸,۸۰۰,۰۰۰ ریال باشد، می باید حتماً معامله مذکور دارای صورتحساب طبق فرم نمونه (۱) پیوست دستورالعمل اجرایی ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیاتهای مستقیم به شماره ۲۴۴۶۸/۲۰۰/ص مورخ ۹۰/۱۰/۲۷ باشد و درج شماره اقتصادی خریدار و فروشنده بر روی صورتحسابهای صادره الزامی می باشد و عدم رعایت آن باعث تعلق جرائم مربوطه خواهد شد.

تذکر: مالیاتها و عوارض مندرج در صورتحسابهای صادره توسط ماشینهای فروش، به دلیل عدم درج مشخصات خریدار، قابل محاسبه به عنوان اعتبار مالیاتی قابل کسر از مالیاتهای وصول شده و یا استرداد توسط خریدار بر اساس ماده ۱۷ قانون مالیات بر ارزش افزوده نخواهد بود. در موارد خاص خریدار بایستی صورتحساب بر اساس فرم نمونه (۱) پیوست این دستورالعمل از فروشنده اخذ نماید.

آشنائی با مبانی ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیاتهای مستقیم و

دستورالعمل اجرایی آن

G2340-01

ویرایش: صفر

صفحه ۲۳ از ۳۶

۱۱) تکلیف فروش به خریدارانی که کد اقتصادی ارائه نمی دهند چیست ؟

پاسخ- در خصوص فروش به یکی از سه وضعیت ذیل می توان اقدام نمود:

الف) در صورتیکه مبلغ هر صورتحساب (فاکتور) کمتر از ۸,۸۰۰,۰۰۰ ریال باشد (۱۰٪ حد نصاب معاملات کوچک) الزامی به درج شماره اقتصادی خریدار بر روی صورتحساب نمی باشد و می توان فروش های مذکور را به صورت تجمیعی و در قسمت "معاملات کمتر از ۱۰٪ مبلغ حد نصاب" در سامانه معاملات فصلی وارد نمود؛ عدم درج شماره اقتصادی خریدار بر روی صورتحسابهای مذکور مشمول جرائم متعلقه نخواهد بود.

ب) در صورتیکه خریدار از ارائه شماره اقتصادی خودداری کند چنانچه فروشنده، مشخصات خریدار و موضوع مورد معامله را ظرف مهلت یک ماه از زمان انجام معامله در فهرست امتناع (پیوست شماره ۲) تکمیل و به اداره امور مالیاتی اعلام نماید، مشمول جریمه تخلف از این بابت نخواهد بود، در غیر این صورت طرفین معامله متضامناً مسئول خواهند بود.

ج) با توجه به اطلاعیه مورخ ۸۷/۶/۲۳ سازمان امور مالیاتی کشور موضوع دستورالعمل صدور صورتحساب فروش کالا و ارائه خدمات، در هنگام صدور صورتحساب توسط ماشین های فروش (pos) مورد استفاده در فروشگاه های عرضه کالا به مصرف کنندگان نهایی، می توان از صورتحساب نمونه شماره (۲) دستورالعمل مذکور استفاده نمود و جمع این گونه معاملات را طی یک سطر در فهرست سه ماهه فروش به شرح "فروش توسط ماشین های فروش (pos)" به صورت تجمیعی درج نمود در این وضعیت درج شماره اقتصادی خریدار بر روی صورتحسابهای صادره الزامی نمی باشد.

۱۲) آیا اطلاعات درج شده در فرم امتناع باید مجدداً در قسمت فروش عنوان شود؟

پاسخ- موارد تکمیل و ارسال شده در فرم امتناع دستورالعمل اجرایی ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیاتهای مستقیم نیازی به تکمیل و ارسال مجدد در فهرست فروش ندارد.

آشنائی با مبانی ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیاتهای مستقیم و

دستورالعمل اجرایی آن

G2340-01

ویرایش: صفر

صفحه ۲۵ از ۳۶

۱۳) موعد مقرر ارسال اطلاعات چه زمانی است و عدم ارسال به موقع مشمول چه جرائمی خواهد شد؟

پاسخ - کلیه اشخاص حقوقی و همچنین اشخاص حقیقی موضوع بندهای (الف) و (ب) ماده ۹۵ قانون مالیاتهای مستقیم، مکلفند فهرست معاملات خود را به صورت فصلی (بر اساس سال شمسی) تا یک ماه پس از پایان هر فصل به صورت الکترونیکی از طریق پورتال سازمان یا در محیط رایانه‌ای طبق فرم موجود در دستورالعمل به اداره امور مالیاتی ذیربط تحویل نمایند و عدم ارائه فهرست معاملات مشمول جریمه‌ای معادل ۱٪ مبلغ معاملاتی که فهرست آنها ارائه نشده خواهد بود.

۱۴) در صورتی که سال مالی شرکت در اواسط یکی از فصول باشد ارسال اطلاعات چگونه انجام می پذیرد؟

پاسخ - چنانچه انتهای سال مالی اشخاص حقوقی در خلال یکی از فصلهای سال شمسی باشد، برای فصل شمسی مذکور دو فهرست معامله تنظیم و ارسال می نمایند، به گونه‌ای که از ابتدای فصل شمسی تا پایان سال مالی یک فهرست و همچنین از ابتدای سال مالی تا پایان فصل شمسی مذکور نیز یک فهرست جداگانه تسلیم می نمایند.

۱۵) مهندسین ناظر در چه بخش‌هایی باید ورود اطلاعات نمایند؟

پاسخ - چنانچه کارفرما باشد می‌بایست اطلاعات قرارداد و اگر پیمانکار باشند، اطلاعات خرید و فروش را ثبت نمایند.

۱۶) آیا عدم استفاده از فرم‌های پیوست دستورالعمل اجرایی ماده ۱۶۹ مکرر موجب بی‌اعتباری دفاتر می‌شود؟

پاسخ - بر اساس ماده ۱۶۹ قانون مالیاتهای مستقیم، هرگاه سازمان امور مالیاتی کشور، کاربرد وسایل و روش‌ها و صورت حساب‌ها و فرم‌هایی را جهت نگاهداری حساب برای هر گروه از مؤدیان ضروری تشخیص دهد، مؤدیان مکلف به رعایت آن‌ها می‌باشند، عدم رعایت موارد مذکور در مورد مؤدیانی که مکلف به نگاهداری دفاتر قانونی هستند موجب بی‌اعتباری دفاتر مربوط خواهد بود و در مورد سایر مؤدیان موجب تعلق جریمه‌ای معادل بیست درصد (۲۰٪) مالیات منبع مربوط می‌باشد. همچنین طبق بند ۱۱ ماده ۲۰ آئین‌نامه اصلاحی مربوط به روش‌های نگهداری دفاتر و اسناد و مدارک و نحوه ثبت وقایع مالی و

آشنائی با مبانی ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیاتهای مستقیم و

دستورالعمل اجرایی آن

G2340-01

ویرایش: صفر

صفحه ۲۶ از ۳۶

چگونگی تنظیم صورت‌های مالی موضوع تبصره ۲ ماده ۹۵ قانون مالیات‌های مستقیم اصلاحی مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ قانون مالیات‌های مستقیم (آیین‌نامه تحریر دفاتر)، در صورتی که مؤدیان مالیاتی حسب مورد از اوراق مخصوص موضوع ماده ۱۶۹ قانون مالیات‌های مستقیم، استفاده ننمایند، موجب رد دفاتر می‌باشد.

نکته: مؤدیانی که برای عرضه و فروش کالا و خدمات، ملزم به استفاده از صورتحساب فروش کالا (پیوست شماره ۱) و یا از صورتحساب‌های صادره توسط ماشین‌های فروش (POS) (نمونه شماره ۲) می‌باشند، در صورتی که دقیقاً از فرمت فرم‌های مذکور، استفاده ننمایند، موجب ردی دفاتر خواهد شد و درخصوص سایر فرم‌های ذکر شده (پیوست‌های شماره ۲، ۳، ۴ و ۵) در حال حاضر و تا زمان اعلام سازمان امور مالیاتی کشور، موجب ردی دفاتر نخواهد بود؛ لیکن در صورت عدم ارسال اطلاعات بر اساس موارد مندرج در فرم‌های مذکور و به روش الکترونیکی عنوان شده، به‌عنوان عدم ارسال اطلاعات محسوب شده و مشمول ۱٪ جریمه خواهد بود.

۱۷) روش صحیح وارد کردن مبالغ در سامانه سیستم اطلاعات مؤدیان چیست؟

پاسخ - مبالغ را بدون جدا کننده، ممیز، اعشار و هرگونه علامت دیگری بین ارقام، وارد نمایید. درخصوص مبالغ برگشتی نیازی به وارد کردن علامت منفی نمی‌باشد.

۱۸) در نرم‌افزار غیر برخط (Offline) دریافت اطلاعات مالیاتی، مسیر فایل اکسس (Access) کجاست؟

پاسخ - آدرس فایل اکسس مؤدی در قسمت بالای پس زمینه برنامه درج شده است. ضمناً پس از پایان عملیات در قسمت پایین رسید نیز آدرس فایل موجود می‌باشد.

۱۹) برای اتصال به سامانه برخط (Online) از چه مرورگری استفاده شود؟

پاسخ - از مرورگر 8 Internet Explorer یا بالاتر

۲۰) نحوه ارسال اطلاعات معاملات فصلی چگونه است؟

پاسخ - ارسال اطلاعات به دو روش کلی از طریق سامانه www.tax.gov.ir و یا توسط لوح فشرده (تحویل به ادارات کل ذیربط) انجام می‌شود. بدیهی است ارائه اطلاعات مذکور به روش‌هایی که غیر از موارد عنوان شده و یا خارج از قالب، اعلام گردیده فاقد اعتبار بوده و به‌منزله عدم ارسال اطلاعات می‌باشد و مشمول جریمه ۱٪ عدم ارسال فهرست می‌گردد.

آشنائی با مبانی ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیاتهای مستقیم و

دستورالعمل اجرایی آن

G2340-01

ویرایش: صفر

صفحه ۲۷ از ۳۶

الف) از طریق سامانه:

دو روش برای ثبت و ارسال اطلاعات معاملات در سامانه پیش بینی شده است:

۱) روش برخط (Online): این روش برای آن دسته از مؤدیانی می باشد که در سامانه الکترونیکی ثبت نام مؤدیان، حداقل، مرحله پیش ثبت نام و اعتبارسنجی مربوطه را پشت سر گذاشته و کد کاربری و کلمه عبور مرحله دوم را از طریق پاکت پستی مخصوص مربوطه، دریافت نموده اند. پس از تکمیل اطلاعات هر فرد با استفاده از ثبت نهایی، اطلاعات در سیستم ثبت و امکان هیچگونه تغییر یا ورود مجدد نیست.

۲) روش غیر برخط (Offline): مؤدیانی که از سیستم های رایانه ای خرید و فروش استفاده می نمایند،

می توانند در سامانه اینترنتی سازمان امور مالیاتی، قالب مورد نظر این سازمان را با هماهنگی متخصصین مربوط به ویژه تولید کنندگان اینگونه نرم افزارها به طور مستقیم از سیستم کامپیوتری خود، دریافت و در قالب مذکور وارد (Import) نمایند، و با استفاده از نرم افزار کنترلی و ارسال اطلاعات با اتصال به شبکه اینترنت، مبادرت به ارسال اطلاعات به طور یکجا نموده و رسید دریافت نمایند.

ب) از طریق لوح فشرده و تحویل به ادارات کل ذیربط:

مؤدیان در این روش می بایست فایل اکسس (Access) تولید شده از نرم افزار غیر برخط (Offline) را توسط لوح فشرده و به همراه چاپ اوراق مربوطه به اداره کل ذیربط تحویل نمایند.

۲۱) شماره اختصاصی اشخاص خارجی را چگونه می توان دریافت کرد؟

پاسخ -

الف) هنگام ثبت سفارش در سایت رسمی وزارت صنعت، معدن و تجارت به نشانی www.sabtaresh.tpo.ir

شماره ای به عنوان شناسه (کد) فروشنده دریافت می گردد شماره مذکور به عنوان شناسه اختصاصی

اشخاص خارجی بوده و باید در سامانه معاملات سازمان امور مالیاتی در هنگام ارسال اطلاعات واردات درج گردد.

ب) در سایت سازمان امور مالیاتی کشور به نشانی www.tax.gov.ir در بخش استعلام و اخذ کد فراگیر اتباع

خارجی امکان دریافت کد فراگیر اتباع خارجی برای اشخاص حقیقی وجود دارد منظور از کد فراگیر

اتباع خارجی همان "شماره اختصاصی اشخاص خارجی" است که برای افراد حقیقی بکار می رود.

ویرایش: صفر	آشنائی با مبانی ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیاتهای مستقیم و دستورالعمل اجرایی آن G2340-01	 بنیاد ملی اعتبارات
صفحه ۲۸ از ۳۶		

۲۲) آیا درج شماره اختصاصی اشخاص خارجی که در ایران اقامت و فعالیت ندارند، برای

ارسال اطلاعات فروش به اشخاص خارجی ضروری است؟

پاسخ- برای تکمیل معاملات فصلی مربوط به فروش به اشخاص خارجی که در ایران اقامت و فعالیت ندارند

از جمله صادرات لزومی به درج شماره اختصاصی اشخاص خارجی نمی باشد ولی باید کلیه اطلاعات

مذکور بصورت فصلی ارائه گردد.

۲۳) درج شماره اشخاص خارجی در چه مواردی اجباری است؟

پاسخ- برای ارسال اطلاعات واردات شماره مذکور باید درج شود ولی در هنگام ارسال اطلاعات

فروش به طرف معامله خارجی که در ایران اقامت و فعالیت ندارد درج شماره مذکور ضروری نیست.

آشنائی با مبانی ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیاتهای مستقیم و
دستورالعمل اجرایی آن
G2340-01

ویرایش: صفر
صفحه ۲۹ از ۳۶

پیوست‌ها و ضمیمه‌ها:

— پیوست‌ها: فرم‌های مربوطه

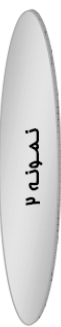
پیوست شماره ۱

صورت‌حساب فروش کالا و خدمات

شماره سریال:

تاریخ:

مشخصات فروشنده											
نام شخص حقیقی / حقوقی:		شماره اقتصادی:		شماره ثبت / شماره ملی:		شماره تلفن / شماره:		شماره:		شماره:	
نشانی کامل، استان:		شماره پستی ۱۰ رقمی:		شماره:		شماره:		شماره:		شماره:	
نشانی:		شماره پستی ۱۰ رقمی:		شماره:		شماره:		شماره:		شماره:	
مشخصات خریدار											
نام شخص حقیقی / حقوقی:		شماره اقتصادی:		شماره ثبت / شماره ملی:		شماره تلفن / شماره:		شماره:		شماره:	
نشانی کامل، استان:		شماره پستی ۱۰ رقمی:		شماره:		شماره:		شماره:		شماره:	
نشانی:		شماره پستی ۱۰ رقمی:		شماره:		شماره:		شماره:		شماره:	
مشخصات کالا یا خدمات مورد معامله											
ردیف	کد کالا	شرح کالا یا خدمت	تعداد/ مقدار	واحد اندازه گیری	مبلغ واحد (ریال)	مبلغ کل (ریال)	مبلغ تخفیف	۸	۹	۱۰	۱۱
نحوه محاسبه براساس شماره ستون											
جمع کل											
شرایط و نحوه فروش: ☐ نقدی ☐ غیر نقدی											
مهر و امضاء فروشنده											
مهر و امضاء خریدار											

صورت‌حساب فروش کالا و خدمات
شماره سریال: / /
تاریخ: / /

مشخصات فروشنده			
نام شخص حقیقی / حقوقی:		شماره اقتصادی:	
کد پستی (۱۰ رقمی):		شماره:	
نشانی:		شماره:	
تلفن:			
مشخصات کالا یا خدمات مورد معامله			
ردیف	شرح کالا یا خدمت	تعداد/ مقدار	مبلغ کل (ریال)
۱			
۲			
۳			
۴			
۵			
۶			
۷			
۸			
جمع کل نهایی کالا (تخفیف)			
جمع کل نهایی کالا بعد از کسر تخفیف			
مالیات			
عوارض			
جمع مبلغ قابل پرداخت (با مالیات و عوارض)			

آشنائی با مبانی ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیاتهای مستقیم و

دستورالعمل اجرایی آن

G2340-01

ویرایش: صفر

صفحه ۳۳ از ۳۶

ضمیمه:

– مضمون استفاده از سامانه صندوق فروش (pos مکانیزه فروشگاه)

در اجرای ماده ۱۲۱ قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه صاحبان مشاغل (اشخاص حقیقی) از ابتدای سال ۱۳۹۲ در خصوص (بندهای ۱-۱۰) و از ابتدای سال ۱۳۹۳ در خصوص (بندهای ۱۱-۲۰) ملزم به استفاده از سامانه صندوق فروش (pos مکانیزه فروشگاه) یا رایانه دارای سیستم نرم افزار فروشگاه و صدور الکترونیکی صورتحساب فروش (فاکتور) مطابق نمونه اعلام شده در دستورالعمل موضوع مواد ۱۶۹ (قانون مالیاتهای مستقیم) و ۱۹ (قانون مالیات بر ارزش افزوده) بوده و در صورت عدم استفاده از سامانه های مذکور، از معافیت های مالیاتی مقرر در قانون برای سال مربوط، محروم خواهند شد. صاحبان مشاغل (اشخاص حقیقی) مذکور به شرح ذیل می باشند:

۱. سازندگان و فروشندگان طلا و جواهر.
۲. فروشندگان آهن آلات.
۳. فروشندگان لوازم صوتی و تصویری.
۴. فروشندگان انواع رایانه و قطعات سخت افزاری.
۵. فروشندگان ماشین های اداری و لوازم و قطعات و تجهیزات مربوط به آنها.
۶. فروشندگان لوازم خانگی (شامل برقی، گازی و نفتی).
۷. هتل و هتل آپارتمان.
۸. تالار پذیرایی، رستوران ها، چلوکبابی ها و اغذیه فروشی ها.
۹. مشاوران املاک و مستغلات.
۱۰. داروخانه ها.
۱۱. فروشندگان لوازم یدکی خودروهای سبک و سنگین و ماشین آلات راه سازی، کشاورزی و ساختمانی (نمایندگی، عمده و خرده فروشی).
۱۲. صاحبان تعمیرگاه های مجاز خودرو و انواع وسائط نقلیه سنگین و ماشین آلات راه سازی، کشاورزی و ساختمانی.

ویرایش: صفر	آشنائی با مبانی ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیاتهای مستقیم و دستورالعمل اجرایی آن G2340-01	 سازمان بهداشت و آموزش پزشکی ایران
صفحه ۳۵ از ۳۶		

۱۳. فروشندگان تجهیزات و تأسیسات حرارتی و برودتی، شوفاژ و تهویه مطبوع و لوازم مربوط (نماینده گی، عمده و خرده فروشی).

۱۴. فروشندگان لوازم بهداشتی ساختمان (نماینده گی، عمده و خرده فروشی).

۱۵. فروشندگان تزئینات ساختمان (موکت، کفپوش، انواع پرده، کاغذ دیواری، شومینه و کارهای تزئینی چوبی و فلزی (نماینده گی، عمده و خرده فروشی).

۱۶. فروشندگان انواع تلفن (ثابت و بی سیم)، همراه و تجهیزات جانبی آن (نماینده گی، عمده و خرده فروشی).

۱۷. تولیدکنندگان و فروشندگان مبیل، مصنوعات چوبی و فلزی و غیرفلزی اعم از اداری و خانگی (نماینده گی، عمده و خرده فروشی).

۱۸. فروشندگان فرش ماشینی، تابلو فرش، موکت و قالیچه ماشینی (نماینده گی، عمده و خرده فروشی)

۱۹. فروشندگان لوازم آرایشی و بهداشتی (نماینده گی، عمده و خرده فروشی).

۲۰. فروشندگان لوازم طبی بیمارستانی، آزمایشگاهی و دندان پزشکی و دندان سازی و انواع لوازم و تجهیزات پزشکی (نماینده گی، عمده و خرده فروشی).

آشنائی با مبانی ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیاتهای مستقیم و
دستورالعمل اجرایی آن
G2340-01

ویرایش: صفر

صفحه ۳۶ از ۳۶

–بخشنامه تمدید مهلت ارسال اطلاعات معاملات فصلی

۹۰۰/۱۵۲۳۵
تاریخ: ۹۲/۸/۲۹

رئیس کل

دستورالعمل

م	۱۶۹ مکرر	۹۲	۵۲۶
---	----------	----	-----

کد:

ملاحظات / ذیبنفعان	موضوع		
کلیه اشخاص حقوقی و حقیقی موضوع بند "الف" و "ب" ماده ۹۵ قانون مالیاتهای مستقیم	تمدید مهلت ارسال اطلاعات معاملات فصلی سال ۱۳۹۱ (بهار، تابستان، پاییز، زمستان) و سه فصل اول سال ۱۳۹۲ (بهار، تابستان، پاییز) موضوع ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیاتهای مستقیم از طریق سامانه الکترونیکی یا لوح فشرده تا تاریخ ۱۳۹۲/۱۲/۲۸		
<p>پیرو دستورالعمل های شماره ۲۰۰/۷۶۴۶۸/ص مورخ ۱۳۹۰/۱۰/۲۷، ۱۳۹۰/۱۰/۲۷، ۲۰۰/۳۹۵۴ مورخ ۱۳۹۲/۳/۷ و ۲۰۰/۷۱۵۱ مورخ ۱۳۹۲/۴/۲۲ درخصوص اجرای ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیاتهای مستقیم و با عنایت به درخواست برخی از مودیان مالیاتی، به اطلاع می رساند به منظور تکريم مودیان محترم مالیاتی و تسهیل در انجام وظایف قانونی مودیان مذکور مهلت تسلیم و ارسال یا تکمیل فهرست اطلاعات معاملات چهار فصل سال ۱۳۹۱ (بهار، تابستان، پاییز، زمستان) و سه فصل اول سال ۱۳۹۲ (بهار، تابستان، پاییز) تا تاریخ ۹۲/۱۲/۲۸ تمدید می گردد. کلیه مودیان محترم مالیاتی مشمول مقررات مذکور که تاکنون نسبت به انجام تمام یا بخشی از تکالیف قانونی خود عمل ننموده اند مکلفند با مراجعه به سامانه سازمان امور مالیاتی به نشانی www.tax.gov.ir نسبت به ارسال یا تکمیل اطلاعات معاملات فصلی خود از طریق سامانه مذکور به صورت الکترونیکی و یا تحویل لوح فشرده (تکمیل شده از طریق نرم افزار غیر برخط (Offline)) به ادارات کل امور مالیاتی ذیربط اقدام نمایند.</p> <p>بدیهی است عدم انجام تکالیف قانونی موجب تعلق جرائم مالیاتی خواهد شد که وفق مفاد قانون مالیاتهای مستقیم، قابل بخشش نمی باشد.</p>			
تاریخ اجراء: ۹۲/۱۱/۱	مدت اجراء: ۹۲/۱۲/۲۸	مرجع ناظر: دفتر اطلاعات مالیاتی	نحوه ایلام: اعلام روزنامه ای
<p>« لطفاً هرگونه ابهام و توضیح در خصوص بهره برداری و استفاده از نرم افزار سامانه مربوطه را از طریق مرکز پاسخگویی سازمان امور مالیاتی با شماره تلفن ۳۵۰۸۷ مطرح و پیگیری نمایید.</p>			

علی عسکری